

1. KAPITOLA

ZOTHEKA!

Po tom, čo som päťdesiatjeden rokov strávil v tele bez umenia, som si koncom roka 2022 nechal urobiť prvé tetovanie na pravom ramene. Je tam nápis *Zotheka*.

PREČO JE TO DÔLEŽITÉ? Ako som sa dozvedel, v africkom štáte Malawi je *zotheka* v jazyku čičeva jedno z najmocnejších slov a znamená: „Je to možné.“

Práve vtedy som ukončil nezabudnuteľnú misijnú cestu so svojimi dvoma synmi, Kelvinom a Jamesom. Miestni dedinčania s nákazlivým úsmevom a nadšením skandovali: „Zotheka!“

Duch tohto slova vystihuje môj povzbudivý pohľad na prácu, život, zdravie a je zmyslom tejto knihy.

Pri tejto gýčovej optike možno prevrátite oči.

Ale samotný fakt, že priemerný hlupák ako ja sa mohol dostať na vrchol americkej žurnalistiky, potom sa stať výkonným riaditeľom dvoch veľmi úspešných mediálnych startupov – a potom vás presvedčiť, aby ste si prečítali *toto* –, ukazuje, že možné je naozaj *všetko*.

Bol som taký priemerný, že mi na maturitnom vysvedčení museli vymyslieť nejaké vyznamenanie, pretože som nedosiahol *žiadne* študijné, akademické ani mimoškolské úspechy. Nechceli, aby som bol jediným dieťaťom, ktorému niet za čo tleskať.

Nazvali to Campus Ministry Award, pretože som sa často zdržiaval v miestnosti Campus Ministry, kde som sa rýchlo naučil, že sa môžem pripliesť k náhodným pochôdzkam a ukradomky si zafajčiť.

A keď som za 5,5 roka skončil vysokú školu, naložil som svoj VW Rabbit a vybral sa do Washingtonu, D. C., aby som sa stal slávnym. Sebavedome som poslal svoj životopis do stovky rôznych firiem, kým som dostal prácu – pomocníka, ktorý nosil tehly pre murára.

Bol som pozoruhodne nevýrazný.

Či už ste na strednej škole, na začiatku kariéry, na konci kariéry, alebo žijete šťastne na dôchodku na Floride, mali by ste si osvojiť mentalitu Zotheka zo štyroch hlavných dôvodov:

- ☛ **JE TO PRAVDA.** Môžete kritizovať Ameriku, koľko len chcete. Ale každý človek, aj v tých najhorších podmienkach, má potenciál urobiť veľké veci. Ľudia príliš často využívajú okolnosti ako svoju barličku.
- ☛ **JE TO OSLOBODZUJÚCE.** Keď sa oslobodíte od presvedčenia, že vás obmedzuje vzdelanie, rodina, miesto, súčasná práca alebo okolnosti, začnete sa presadzovať, riskovať a odhaľovať nové rozmery.
- ☛ **JE TO OPOJNÉ.** Jedným z trikov do života je postupne si zbierať malé víťazstvá – zabehnúť pol míle, potom míľu a napokon sa pokúsiť o polmaratón. O krátky čas zistíte, že robíte čosi, čo ste kedysi považovali za nemožné. Je to návykové.
- ☛ **JE TO ROZHODNE TÁ LEPŠIA ALTERNATÍVA.** Život je dosť ťažký aj bez toho, aby sme si obmedzovali možnosti. Cítiť sa ako väzeň status quo je nepríjemné. A nikto sa nechce vláčiť so zbitým psom.

2. KAPITOLA

BUDOVANIE VEĽKOSTI

Sally Jenkins, redaktorka športovej rubriky denníka *Washington Post*, brilantne vystihla tajomstvo úspechu v podnikaní a v živote:

Napísala, že Tom Brady, najlepší rozohrávač amerického futbalu v NFL, „dokázal, že každé dieťa s úplne obyčajným atletickým nadaním, chlapec priemernej postavy, ktorý nie je obdarený nejakou výnimočnou anatómiou, sa môže presláviť. To, čo ho urobilo mimoriadnym, bola jeho vnútorná zvedavosť, túžba zaplniť prázdne miesta a zistiť, čo by sa mohlo stať, keby sa dostatočne učil a drel.“

Brady bol vybraný v šiestom kole draftu a podľa väčšiny bežných kritérií by ho považovali za nezaujímavého. Svojou vôľou sa však stal najlepším rozohrávačom všetkých čias.

PREČO JE TO DÔLEŽITÉ? Dobre, pravdepodobne z vás nebude Brady. Ale nemusíte sa narodiť ako génius či športová senzácia, navštevovať Harvard alebo mať vysokopostavených priateľov, aby ste boli najlepší v tom, čo robíte.

Stačí sa jednoducho rozhodnúť, čo je pre vás najdôležitejšie – a každý deň na tom tvrdo pracovať.

Vy máte nad *sebou* kontrolu. Ak sa budete upínať na minulosť, premárnite priveľa času a prinesie vám to existenciálnu úzkosť. Nerobte to.

Strednú školu som podľa priemeru skončil v poslednej tretine našej triedy, čo ma motivovalo a pomohlo mi uvedomiť si, ako môže

každý z nás, obyčajných priemerných ľudí nájsť svoju víťaznú stratégiu:

- ☛ **MINULOSŤ A RODOKMENE SA PREČEŇUJÚ.** Keď sa dostanete do skutočného sveta a na pracovisko, všetkým bude ukradnutá vaša vysoká škola, váš študijný priemer a nikoho nebudú zaujímať vaše minulé chyby či úspechy. Všetko sa hýbe dopredu: Čo robíte *teraz*? Čo môžete urobiť *v budúcnosti*?
- ☛ **ROBTE NIEČO, ČO BY STE ROBILI AJ ZADARMO.** Nemôžete predstierať vášeň. A vášeň vedie k zdravej každodennej posadnutosti. Ak nájdete spôsob, ako dostať zaplatené za to, čo vás najviac baví, vášeň sa objaví prirodzene. Každý z nás by mal neustále vyhľadávať prácu, ktorú robí rád, kým mu v tom nezabránia deti alebo skutočné záväzky voči iným.
- ☛ **NAPODOBŇUJTE TÝCH, KTORÍ SÚ MÚDREJŠÍ NEŽ VY.** Učte sa od tých, ktorí víťazia tam, kde chcete uspieť aj vy. A kopírujte ich najlepšie návyky a ťahy. Čítajte. Počúvajte podcasty. Vezmite telefón. Malý trik: Zavolajte alebo pošlite e-mail ľuďom, ktorých obdivujete. Budete šokovaní, ako veľkoryso sa väčšina z nich podelí o svoje triky a múdrosti. Všetci totiž chceme, aby sa nás niekto opýtal na to, čo robíme dobre. Využite to.
- ☛ **OBKLOPTE SA DOBROTOU A VEĽKOSŤOU.** Úspech je zbytočný, ak nenájdete dobrých ľudí, s ktorými sa oň môžete podeliť a od ktorých sa môžete učiť. Držte sa ľudí, ktorí vás robia lepšími a s ktorými sa cítite lepšie. Prestaňte ospravedlňovať zlých šéfov, priateľov alebo partnerov. Nalepte sa na ľudí, ktorých obdivujete, a nasávajte ich múdrosť.

☛ **JE TO O ODHODLANÍ.** S manželkou Autumn trávime s našimi deťmi viac času rozhovormi o tomto než o známkach či oceneniach. Nič nenahradí to, že každý deň znova vstanete a venujete vzácny čas a úsilie tomu, čo je najdôležitejšie. Znamená to, že sa treba zmieriť s prípadným fiaskom a zlyhaním. Nerešpektujem ľudí, ktorí fňukajú, a pritom tvrdo nepracujú. Nebuďte takou osobou.

3. KAPITOLA

VÁŠ PRÍBEH

Váš život je príbeh – dlhý, kľukatý a nepredvídateľný príbeh. Tak ho napíšte. Doslova.

PREČO JE TO DÔLEŽITÉ? Môže to znieť samolúbo a pochmúrne. Ale mali by ste tráviť viac času premýšľaním o príbehu svojho života – o nekrológu, ktorý sa o vás jedného dňa napíše. To, *kým* chceme byť a *ako* chceme, aby nás vnímali a pamätali si nás, nám utvára prirodzený rámec pre to, ako žiť dnes.

Bol som uprostred kariéry, kým som sa naučil túto neoceniteľnú lekcii – napísať si, kým a čím chcem byť, a robiť si podrobné poznámky o ľuďoch, myšlienkach a okamihoch, ktoré by ma mohli a mali formovať.

Moja zbierka slov, výrokov, cieľov, ohromujúcich stretnutí a nezabudnuteľných príbehov má tisíce strán v dokumentoch Word a súboroch aplikácie Poznámky v mojom iPhone.

Prezradím vám malé tajomstvo. Ak sa niekto tvári ľahostajne, pokiaľ ide o jeho úspešnú prácu, manželstvo alebo športový triumf, v skutočnosti mu to vôbec nie je ľahostajné. Vynaložil obrovské úsilie na to, aby sa mu to podarilo.

Nie je samolúbe vytvoriť si vlastný príbeh. V opačnom prípade mesiace a roky plynú bezcieľne.

Zapíšte si:

- ☛ **KÝM CHCETE BYŤ.** Ja chcem byť verným, milujúcim a milovaným manželom, otcom, súrodencom, synom a priateľom. Chcem byť tiež vnímaný ako múdry, úspešný a morálny chlap. A chcem byť aj fit, muškáriť a byť lepší než iba mizerný hráč golfu, akým som dnes. Vymenujte svoje ciele.
- ☛ **VAŠE VEĽKÉ CHVÍLE.** Život vám dá facku v podobe choroby alebo zlomeného srdca. Preto si uchovávajte – a dokumentujte – spomienky, ktoré nechcete, aby vybledli. Keď si tieto okamihy po čase pospájate, načerpáte z nich veľa vzorov a múdrosti.
- ☛ **ČO BY STE SI PRIALI VEDIETĚ.** Keďže som odflákol väčšinu školy, začal som si zapisovať efektné slová, ktoré ma miatli – *plačlivý, vierohodnosť* atď. Pomohlo mi to predstierať, že vo Washingtone nie som iba nejaký hlupák, a rozšíril som svoj slovník o slová, za ktoré by ste mi mali dať facku, ak ich niekedy použijem. Mój zoznam sa neskôr rozšíril o pamätné výroky a zložité pojmy. Už to samotné, že si robíte poznámky, vám pomáha bystriť myslenie.
- ☛ **ĎAKOVNÉ POZNÁMKY.** Nájdite si čas na to, aby ste si poznamenali ľudí, ktorí vám pomáhajú. Uvedte konkrétne, čo urobili a aký to malo význam. Jednu kópiu si nechajte pre seba. Jednu im pošlite. Sprijemní im to deň.

4. KAPITOLA

NEUVERITEĽNÉ ŠŤASTIE

Takmer každá veľká vec v živote sa začína šťastnou náhodou, zvyčajne keď vám do života náhodou vstúpi niekto alebo niečo nové.

PREČO JE TO DÔLEŽITÉ? Táto skutočnosť by mala vnieť pokoru do každého z nás. Často oslavujeme veľké mená, ktoré stoja za známymi spoločnosťami alebo uspeli v pozoruhodných činoch.

Pravdou však je, že najviac dobrého – alebo veľkých úspechov – pramení z neuveriteľného šťastia a zhody okolností.

To nie je v rozpore s mojím presvedčením, že máme pod kontrolou oveľa viac, než si myslíme. To, čo máte pod kontrolou, vám len umožňuje správne využiť to šťastie.

Zlom v mojom živote nastal v roku 1993, keď som si zobral zoznam všetkých novín vo Wisconsine v nádeji, že pre seba nájdem nejakú stáž – kdekoľvek a za akýkoľvek plat. Mal som dvadsaťdva rokov a snažil som sa mať pod kontrolou svoje... zamestnanie.

Zane Zander, vydavateľ týždenníka *The Brillion News*, bol náhodou jednou z prvých osôb, ktoré som telefonicky kontaktoval na základe abecedného zoznamu novín.

Požiadala ma, aby som sa čo najskôr zastavil v Brillione, v malom mestečku neďaleko Green Bay, a trochu sa s ním porozprával. Keď som mu vysvetlil, že som v žurnalistike nováčik a práve končím svoj prvý kurz písania, požiadala ma, aby som sám viedol celé noviny počas toho leta, pričom som mal iba jeden týždeň na zácvik.

Zopakoval som mu, že sa chystá zamestnať priemerného študenta s nedostatočnými skúsenosťami. Ale bol v kaši: Jeho redaktor potreboval v lete voľno. Pán Zander zaňho jednoducho potreboval okamžité náhradu.

Ponúkol mi odmenu, ktorej by neodolala žiadna „syrová hlava“ z Wisconsinu: 300 dolárov týždenne, auto, chatu pri rybníku plnom ostriežov a chladničku plnú studeného piva.

Je len malá šanca, že by som dnes toto písal, keby som neabsolvoval majstrovský kurz vedenia týždenníka, ktorý mi dal pán Zander.

Moje sebavedomie a ambície vzrástli. Dokázal som viac riskovať, vrátane žiadosti o stáž vo Washingtone, D. C., v kancelárii senátora Herba Kohla.

Neskôr som sa dozvedel, že som mal najnižšie „skóre“ spomedzi všetkých uchádzačov, ale to miesto som získal vďaka tomu, že som na pohovore povedal, že mesiace vo Washingtone využijem na to, aby som si do hĺbky naštudoval to, o čom som chcel po skončení štúdia písať ako novinár: o moci kongresu. To mi zmenilo život a táto skúsenosť ma čoskoro pritiahla do D. C., kde žijem dodnes.

Každý z nás má príbehy o tom, že sa jednoducho ocitol na správnom mieste v správnom čase a šťastie zasiahlo. Mali by sme si ich vážiť. A využiť ich, aby sme udržali svoje ego na uzde.

Takto sa môžete pripraviť na šťastie a náhodu – a využiť ich:

- ☛ **ČÍM VIAC, TÝM LEPŠIE.** Nie je úplne pravda, že si šťastie tvoríme sami, ale určite mu môžeme pomôcť. Čím viac budete riskovať, rozprávať sa s inými a využívať príležitosti, tým je väčšia šanca, že sa vám podarí zachytiť a využiť neočakávaný zlom.
- ☛ **CHYŤTE SI SVOJE ŠŤASTIE.** Keď niečo vyzerá ako osud, môže to tak jednoducho byť. Využite preto ten okamih a vyžmýkajte z jeho priaznivých zvrátov čo najviac

múdrosti a radosti. Zapište si svoje sny a ciele, ale potom buďte dostatočne flexibilní na to, aby ste odložili svoje podrobné plány a viezli sa na vlnách divokých zvrátov, ktoré vám prídu do cesty.

- ☛ **ŠŤASTIE PRIŤAHUJE ŠŤASTIE.** Život má často prirodzený spád. Ak surfujete na jednej vlne šťastia, zdá sa, že často sa za ňou prirúti ďalšia.
- ☛ **VŽDY S VĎAKOU.** Ďakujte za tých a tým, ktorí vám pomáhajú – a vyhľadajte každú príležitosť urobiť to isté pre iných.

Vďaka, Zane.